

Návrh koncepce revize vzdělávací oblasti Umění a kultura

Zpracovali členové a členky tvůrčích pracovních skupin vzdělávací oblasti Umění a kultura

Únor 2023

Část analytická

1. Čím je podle vašeho názoru vzdělávací oblast specifická vůči ostatním vzdělávacím oblastem a v čem je důležitá/zásadní pro všeobecný rozvoj žáků (jejich znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty)?

Vzdělávací oblast Umění a kultura je v základním vzdělávání realizována prostřednictvím **hudební a výtvarné výchovy**, úzce se k ní vztahují i obsahy **doplňujících vzdělávacích oborů** dramatické výchovy, filmové/audiovizuální výchovy a taneční a pohybové výchovy.

Cílem oblasti je **rozvoj vnímavosti žáka** pro esteticky¹ poučené osvojování a proměňování světa, rozvoj komunikace, spolupráce, tolerance a utváření demokratického společenství (v rovině třídy, školy, ale také širší komunity, obce a regionu). v tomto procesu dochází k podpoře tvořivosti, citlivosti žáka vůči uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání **vazeb** mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. Oblast touto cestou podporuje rovný přístup ke vzdělávání a schopnost reagovat na aktuální společenské a technologické proměny. Oblast pracuje s **celkovou osobností žáka**, rozvíjí specifickým způsobem její **kognitivní, afektivní a psychomotorickou stránku**. v tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti a dovednosti vyjadřovat se prostřednictvím tónu a zvuku, obrazu, linií, bodu, tvaru, barvy, pohybu, gesta, mluvního projevu, mimiky, záběru, střihu, schopnosti porozumění vyprávění, jeho struktury, funkci apod. Tvůrčími projevy a vhledy do umělecké tvorby **jsou rozvíjeny i ty aspekty tvořivosti**, které jsou součástí každodenního života žáka a které vedou k jeho seberealizaci i mimo umělecké pole.²

Pro oblast je charakteristické rozvíjení všech klíčových kompetencí (blíže viz otázka č. 3). Oblast přirozeně implementuje **digitální kompetence**,³ zavedené v roce 2021, a v souvislosti s aktuálními změnami bude zásadním způsobem přispívat k rozvoji **kulturní kompetence**.

¹ V širším slova smyslu proniká estetická výchova „všemi složkami výchovy rozumové, citové, mravní, tělesné. Směřuje k integraci jednotlivých zkušeností žáka v relativně samostatný systém estetického myšlení, hodnocení i estetické činnosti.“ (DVOŘÁK, Radomír a Lenka POČTOVÁ, 2011). Vyznačuje se interdisciplinárním charakterem (prostupuje celou řadou disciplín, od estetiky až po ekonomii). Podněcuje žáky k rozvoji smyslového vnímání, prožívání, představitosti, tvořivosti, ovlivňuje jejich postoje, názory a hodnotovou orientaci. V současném pojetí je estetická výchova obohacována o sémiotický přístup, který umožňuje strukturovaně rozvíjet žákovskou vnímavost, např. vůči účinkům vizuálních sdělení, a tím rozšiřuje jeho individuální možnosti poznávání, komunikace a jednání.

² Z hlediska profesního uplatnění žáků je nutné zmínit, že „kulturní a kreativní průmysly jsou zásadními drivery ekonomiky 4.0 a dynamickými segmenty s nízkými investičními náklady a vysokou přidanou hodnotou.“ (<https://www.kompas.education/post/%C4%8Desk%C3%A11-sekce-mezin%C3%A11rodn%C3%AD-spole%C4%8Dnosti-pro-v%C3%BDchovu-um%C4%9Bn%C3%ADm-protestuje>)

³ Možnost implementace digitálních kompetencí do hudební a výtvarné výchovy byla ověřena např. prostřednictvím projektu MŠMT „Podpora rozvoje digitální gramotnosti“ (CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_036/0005366). Vytvořené digitální vzdělávací zdroje jsou dostupné na <https://digigram.cz/dvz>.

2. Jaké současné vývojové trendy vzdělávací oblasti a souvisejících vědních oborů (v zahraničí i v ČR) považujete za inspirativní a přínosné pro všeobecný rozvoj žáků a jejich vzdělávací potřeby a měly by být promítnuty do revidovaného RVP ZV?

Vzdělávací oblast Umění a kultura se kromě souvisejících vědních oborů **opírá především o jednotlivé druhy umění** (včetně prostředků a postupů současného umění) a z nich vycházející **oborové didaktiky**. Je tradičně členěna na svébytné vzdělávací obory, a to i v podobě samostatných předmětů ve většině základních škol.

V letech 2018–2019 byla za každý umělecký obor zpracována a publikována **podkladová analytická studie**⁴, která obsahuje jak současné vývojové trendy, tak mezinárodní kontext daného oboru, poznatky z výzkumu a z praxe a doporučení pro revize vzdělávacího obsahu. s ohledem na počet oborů jsou v následujícím odstavci uvedeny pouze vybrané příklady.

Oblast využívá etablované **domácí i zahraniční metody a přístupy** (v hudební výchově např. Orffův Schulwerk, Kodály, Dalcroze či Suzuki metoda, v dramatické výchově Playmaking W. Wardové), reaguje na **soudobá hnutí** (např. Kulturelle Bildung v Německu) a **rozdívá gramotnosti**, které žák uplatňuje v běžném životě (výtvarná výchova pracuje s rozvojem funkční vizuální gramotnosti). Sleduje vývoj **inspirativních zahraničních kurikul** (Dramatická výchova odkazuje na Skotsko, Wales, Island, Severní Irsko či Nizozemsko) a **reaguje na technologický vývoj** médií (např. Filmová a audiovizuální výchova a práce s digitálními technologiemi při produkci a postprodukcii audiovizuálních děl). Do svého vzdělávacího obsahu plně integruje roli prožitku a praktického učení (např. Taneční a pohybová výchova plně integruje vědomý fyzický prožitek a kultivaci těla). Využívá vzdělávací potenciál kulturních a paměťových institucí (muzeí, galerií a knihoven) a projektů živého umění. Participativním způsobem pracuje s veřejným prostorem a krajinou.

3. Jak se v současném pojetí vzdělávací oblasti promítají stěžejní témata Hlavní směry revize RVP ZV (kompetenční a gramotnostní pojetí, průřezová témata, individualizace výuky aj.), v čem jsou naopak tato témata zohledněna nedostatečně?

Oblast má potenciál rozvíjet **komplexně všechny klíčové kompetence**. Ve stávajícím dokumentu RVP ZV (2021) jsou kompetence vymezeny v tzv. cílovém zaměření celé oblasti. Kompetence zde nejsou pojmenovány ani stupňovány do uzlových bodů, jejich projekci však lze nalézt v **očekávaných výstupech** jednotlivých vzdělávacích oborů. Jeden z cílů obsahuje i dílčí **aspekt požadovaného wellbeingu** („vede žáka k spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu“⁵).

Základní gramotnosti se v textu oblasti Umění a kultura **nepojmenovávají**, ve vlastní **výukové praxi jsou však didakticky rozvíjeny**. Také **oborové gramotnosti** nejsou v dokumentu zatím terminologicky vymezeny, jejich **projekci** lze však vysledovat v **celkovém souhrnu očekávaných výstupů jednotlivých oborů**. Oborové didaktiky nabízejí kvalitní metodickou podporu pro jejich rozvoj.

Také **průřezová témata** nejsou v textu explicitně vymezená, nicméně tvůrčí a receptivní činnosti **nabízejí široké možnosti jejich zařazení do výuky**. Principy **individualizace** jsou **promítnuty do očekávaných výstupů všech oborů**, které počítají s individuálními preferencemi a možnostmi konkrétních žáků. Pro povinné očekávané výstupy oborů HV a VV je stanovena minimální doporučená úroveň pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření.

⁴ Dostupné z: <https://www.npi.cz/podkladove-analyticke-studie>

⁵ **RVP ZV (2021), str. 88, proškrtaná verze.**

4. Jaké překážky je třeba překonat při modernizaci vzdělávací oblasti, zlepšení návaznosti jednotlivých vzdělávacích stupňů, provázání vzdělávací oblasti s ostatními vzdělávacími oblastmi a obory, provázání s klíčovými kompetencemi, gramotnostmi a průřezovými tématy?

Rizikem, které je vnímáno napříč celou oblastí, je **podhodnocení významu oblasti** v kurikulu a s tím související **nízká časová dotace** v učebních plánech.

Problémem může být i předpokládané střídání oborů v průběhu školní docházky žáka, které může způsobit **přerušování žádoucí kontinuity** výuky v jednotlivých oborech. To může přinášet nenaplnění očekávaných výstupů v uzlových bodech.

Nevyjasněná je **integrace** vzdělávacích obsahů a způsob realizace doplňujících vzdělávacích oborů (Taneční a pohybová výchova, Dramatická výchova, Filmová a audiovizuální výchova) vzhledem k možné **přehlcenosti** vzdělávacího **obsahu** oblasti.

Z pohledu **využívání disponibilních hodin** je rizikem určitá konzervativnost některých škol. Pro konzervativnější školy nejsou k dispozici metodické materiály, které by přímo nabídly postupy a metody pro realizaci vzdělávání v této oblasti.

Dalším rizikem, které je pro oblast příznačné, je **nízká připravenost pedagogů**, ať již ve smyslu aprobovanosti, kvalifikace, či jen ochoty ke změnám. Stejně tak i školy samotné často nedokážou pro oblast vytvořit vhodné podmínky. Rizikem je též **nedostatečná metodická podpora pro mezioborovou spolupráci a porozumění obsahovým průnikům**.

Část koncepční

1. Co a proč je potřeba ve vzdělávací oblasti změnit (například redukovat, doplnit, přeformulovat, přesunout, uvést do souladu s HS RZV)? Jaké řešení navrhuje?

Je nezbytné posílit vzdělávací oblast Umění a kultura tak, aby umělecké poznávání a zakoušení světa doplňovalo a rozšiřovalo exaktní poznání a aby oblast jako celek mohla výrazněji než dosud přispívat k všestrannému rozvoji osobnosti mladého člověka, jeho tvořivosti, kulturního kapitálu a klíčové kompetence kulturního povědomí a vyjadřování. Považujeme za nezbytné jasně formulovat sociální a terapeutický přínos umění a kultury. Jeho klíčovou roli vidíme zejména v prohlubování vztahů, rozvoji emoční inteligence a prožívání, budování sociální soudržnosti a přijetí chyby (experimentu) jako prostředku učení.

Na úrovni vzdělávací oblasti považujeme za podstatné stanovit obecnější vzdělávací cíle a očekávané výstupy, které budou vyjadřovat styčné body napříč jednotlivými uměleckými obsahy a umožní, aby k jejich naplnění mohly přispívat obsahy všech uměleckých oborů.

Z hlediska vnitřní struktury oblasti je nutné navrhnout funkční podobu integrace a implementace tzv. Doplnujících vzdělávacích oborů (DVO) do pojetí oblasti Umění a kultura. Dále doporučujeme jasně formulovat oborové kompetence a gramotnosti a jejich jasný přínos k rozvoji všech klíčových kompetencí.

Jako zásadní uznáváme rozpoznání hlediska a potřeb samotného žáka. Větším důrazem na oblast Umění a kultura (mimo jiné posílením hodinové dotace) hodláme podpořit tvořivost žáka, jeho prožitky a zdůrazňovat význam rozvoje jeho emocionality. Důrazem na wellbeing žáků (nejen v prostředí školy) může oblast Umění a kultura významně přispět k prevenci nežádoucích sociálně patologických jevů a psychických onemocnění. Za nezanedbatelný považujeme rovněž společenský a ekonomický přínos kultury, který se odráží také v budoucím uplatnění žáků, mimo jiné v kulturních a kreativních odvětvích.

2. Jaké navrhuje změny, aby do vzdělávací oblasti byly optimálně promítnuty klíčové kompetence, základní a oblastní/oborové gramotnosti a průřezová témata?

Oblast Umění a kultura bude jako jediná komplexně a přímo přispívat k rozvoji nové kompetence kulturního povědomí a vyjadřování, soustavně ovšem naplňuje také většinu ostatních **klíčových kompetencí**⁶.

⁶ **Kompetence k řešení problémů** (tvorba uměleckého díla stejně jako umělecká tvůrčí činnost žáků je ze své podstaty řešením problému); **kompetence komunikativní** (každé umělecké dílo, stejně tak jako výsledek umělecké tvůrčí činnosti žáků je od počátku zamýšleno jako prostředek komunikace; samo o sobě je sdělením, kterým autor komunikuje se zamýšleným příjemcem; u týmové tvorby je komunikace klíčovým předpokladem tvorby samé); **kompetence sociální a personální** (tvorba, zejména pak týmová tvorba, jedinečným způsobem rozvíjí sociální kompetence); **kompetence občanské** (význam uměleckého díla, se kterým se žáci seznámí, a význam výsledku umělecké tvůrčí činnosti žáků jsou také výrazem občanského postoje, k němuž přirozeně tvorba směřuje); **kompetence digitální** (nenahraditelně rozvíjí kompetenci zejména v tvůrčím a experimentálním zacházení s digitálními technologiemi; ty jsou uplatňovány jako důležitý vyjadřovací prostředek ve všech druzích umění a tvůrčí umělecké činnosti žáků včetně záznamů uměleckého díla a jeho zpracování a dalšího šíření). Digitální svět přináší nový rozměr pro komunikaci, a tím i pro samotný

Při formulování očekávaných výstupů bude zapotřebí zřetelně vyjádřit nejen **vazbu oborových kompetencí/gramotností ke všem klíčovým kompetencím**, ale i to, jak konkrétně se oborové kompetence/gramotnosti podílejí na jejich rozvoji. Předpokládáme, že tím by bylo zajištěno, aby **dosažení KK bylo součástí hodnocení „oborových“ očekávaných výstupů**. Dosažení klíčových a oborových kompetencí/gramotností je v různé míře vázáno jak na **individuální nebo kolektivní tvůrčí práci a podobu tvůrčího díla**, tak na recepci uměleckých děl a jejich kulturní kontext. Významnou změnou pro naplnění vzdělávacích obsahů oblasti Umění a kultura proto musí být provázání výuky s nabídkou paměťových a dalších kulturních a vzdělávacích institucí (galerie, muzea, koncertní sály, divadla, kina ad.).

Vzdělávání v této oblasti bude při definování vzdělávacích obsahů pracovat s **oborovými gramotnostmi „usazenými“ v teorii a praxi** (např. vizuální, hudební, pohybová, audiovizuální, dramatická).

V pojetí **průřezových témat**, tak, jak je uvádějí HS RZV, má oblast své nezastupitelné místo. Vzdělávací obsahy oblasti mají významný **interdisciplinární (transdisciplinární) potenciál** (patrný např. úzkými vazbami na oblast Český jazyk a literatura). Obsahem umělecky zaměřeného vzdělávání jsou jednak znalosti a dovednosti vázané na jednotlivé druhy umění, jednak témata a náměty, které jsou zpracovávány uměleckými vyjadřovacími prostředky. Vzniká tak přirozený prostor pro volbu témat tvůrčí činnosti žáka s důrazem na společenskou významnost, rozmanité kontexty a zaměřením na budoucnost.

Díky vlastní umělecké tvůrčí činnosti a reflexi umění bude žák lépe schopen poznávat sám sebe v oblasti fyzické, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní. Rozvoj sebevědomé, kultivované a aktivní osobnosti žáka pomocí umění a kultury bude mít velmi konkrétní dopad na wellbeing a motivaci k učení. Aktivní a intenzivní setkávání s uměním (s uměleckou tvorbou vlastní i druhých napříč dějinami, žánry a zeměmi) zároveň rozvine žákův vztah ke společnosti a povede k respektu k druhým, k demokratické společnosti a k pozitivnímu vztahu k vlasti i kulturní rozmanitosti.

3. Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka?

Stěžejní otázkou návrhu koncepce revize oblasti UaK se jeví samotná podoba budoucí vzdělávací oblasti, respektive skladba vzdělávacích obsahů vycházejících z jednotlivých uměleckých oborů a jejich ukotvení v oblasti. Členové pracovních skupin vzdělávací oblasti UaK vycházeli při svých úvahách o budoucí podobě vzdělávací oblasti z HSR, současného RVP ZV, z analytických studií pro jednotlivé umělecké obory, z reflexe teorie, výsledků výzkumných šetření a současné praxe.

Členové všech pracovních skupin se rozhodli (i na základě zapracování a vypořádání připomínek širší konzultační skupiny a oponentských vyjádření) předložit dva variantní návrhy revize koncepce oblasti UaK.

proces vzdělávání. Z tohoto pohledu je kontraproduktivní snížení časové dotace oblasti UaK ve prospěch Informatiky, naopak je třeba vnímat nenahraditelný přínos oblasti pro rozvoj digitální kompetence. Oblast bude zásadním způsobem přispívat k **rozvoji kompetence kulturní**. Tvůrčí umělecký proces pak ze své podstaty rozvíjí kritické (reflektivní) myšlení.

4. Jak navrhujete do vzdělávací oblasti zpracovat stěžejní témata HS RZV – digitalizace, wellbeing (všestranná pohoda a odolnost fyzická, psychická, sociální, duchovní), individualizace výuky, propojování formálního a neformálního vzdělávání, klimatická změna, společenské změny apod.?

Ústředním principem vzdělávacích politik, který je nutné reflektovat v kurikulu, je rovný, nediskriminační přístup ke kultuře a kulturním statkům. Access to culture (přístup ke kultuře, možnost zažít setkání s kulturou) je hlavním tématem kulturní politiky v Evropě i ve světě⁷.

S ohledem na sociodemografický potenciál základních škol je možné skrze rovnost přístupu ke kulturnímu dědictví vychovat novou, citlivou generaci mladých diváků, autorů a interpretů. Významnou roli zde může hrát propojování formálního a neformálního vzdělávání – spolupráce škol s kulturními i dalšími vzdělávacími institucemi, s metodickou a finanční podporou v úrovni implementace.

Pro pochopení klimatické krize, masové migrace (a dalších významných témat), jako i následnou reflexi jejich důsledků, je nezbytné porozumět sobě samému jako člověku, vlastnímu žitému prostředí a komplexní situaci života v současné společnosti. Umění je ideálním a bezpečným prostorem pro reflexi lidských hodnot, přístupů a nástrojů k hledání řešení hrozících budoucích krizí a problémů.

Ve vzdělávacích obsazích je možné zohlednit témata, postupy a metody současného umění (bioart, environmentální umění, landart, politické a angažované umění, inspirace v přírodě, smysluplný upcycling, práce s přírodními lokálními zdroji apod.). Oblast umění a kultura může zohlednit témata související například s diverzitou a rovnými příležitostmi, výchovou k toleranci a respektu (výměny rolí, identifikace, tvorba na dané téma), témata klimatické krize, a to nejen po stránce obsahové, ale i v procesu tvorby samotné.

Velký potenciál vnímáme v umění jako prostředku poznávání světa a sebe sama a také jako nástroj aktivního rozvoje wellbeingu dětí ve školním prostředí i mimo něj. Umění a kultura ze své podstaty rozvíjí, prohlubuje a kultivuje kreativitu a jedinečnost žáka, umožňuje mu reflektovat svoje prožitky a emoce a vyjadřovat je skrze tvorbu spojenou s hledáním osobního výrazu. Umění umožňuje každému formulovat vlastní pohled a názor na sebe sama a svět, stejně jako přijímat kulturní a společenské tradice. Umělecké obsahy pracují cíleně s psychosomatickými dovednostmi, a učí tak žáky porozumět vlastnímu jednání a prožívání a jednání a prožívání druhých.

Kompetenčně zaměřené očekávané výstupy umožní zúročit vlastní, jedinečné zkušenosti, emoce, talent a dovednosti. Ve vzdělávacích obsazích bude vhodné zaměřit se na rozvoj sebepoznání. Umění a kultura mohou využít důraz na zážitkovou pedagogiku a otevřený dialog se žáky (umělecké dílo je otevřená struktura, kterou je možno interpretovat mnoha způsoby a jednoznačné odpovědi zpravidla neexistují). Umělecké obory a výukové cíle a metody přirozeně vedou k individualizaci a práci s osobností jednotlivého žáka, jeho schopnostmi a kvalitami. Individualizace výuky je možná pomocí skupinové a projektové práce žáků v neobvyklých situacích, které vytvářejí nové fyzické či psychické zkušenosti a sociální příležitosti pro všechny žáky bez rozdílu. Prostřednictvím volby témat a společných projektů bude oblast podporovat spolupráci a osobnostně sociální rozvoj žáků.

⁷ „Přístup ke kultuře je základním právem všech občanů, ale stává se základním v případě těch, kteří čelí ekonomickým a sociálním problémům [...]. Existuje však výrazná propast a nedostatek politických a veřejných diskusí o zásadách a závazcích mezi nimi, a každodenní praktiky podpory přístupu ke kultuře.“

Digitální technologie jsou přirozeným nástrojem tvorby uměleckých výstupů, a nabízejí tak přirozenou cestu uměleckého a reflektujícího osvojování digitálních kompetencí. (Uvedeno v odpovědích na otázku č. 2 – viz **kompetence digitální**.)

Po stránce obsahové je důležité zacílit obsah výuky **podle zájmů a potřeb žáka**; například formou propojování formálního a neformálního vzdělávání a snížení objemu učiva. Z hlediska organizačního by výuka oblasti UaK měla vést ke **snížení počtu žáků ve třídě**, zavádění **rozmanitých forem organizace výuky** (vedle klasické frontální) a zajištění dostatečného množství prostředků, pomůcek, odpovídajícího prostředí pro tvůrčí činnost.

5. Jaký očekáváte vliv navrhovaných změn na všeobecný rozvoj každého žáka (například motivaci, sebepojetí, volbu vzdělávací cesty a přijetí odpovědnosti žáka za vlastní učení a celoživotní vzdělávání, rozvoj sociálně-emocionálních dovedností a další)?

Oblast Umění a kultura má výrazné předpoklady k tomu, aby přispěla k rozvoji osobnosti žáka v její celistvosti, a to v jednotě tělesné a duševní (propojení motoriky, myšlení, vůle, emocionality i spirituality). Přispívá zejména k rozvoji nově zařazené kulturní kompetence, ale také všech klíčových kompetencí. Oblast přispívá k rozvoji tvořivosti, která je a bude stále důležitější součástí kulturní identity a významnou dovedností pro rozvoj národní ekonomiky s výraznou přidanou hodnotou (rostoucí význam kreativních odvětví).

Osobnostní a sociální rozvoj žáků je umožněn vlastním sebepoznáváním při tvorbě či tvořivých a herních aktivitách – individuálních i kolektivních, poznáváním druhých lidí, poznáváním různých kultur, přenosu tradic a historie skrze umění či tvůrčí aktivity inspirované uměním. Umělecké obory pomáhají všeobecnému rozvoji žáka také volbou témat a námětů pro tvorbu, které se přímo dotýkají lidského života, hodnot, vývoje lidské společnosti, současného dění, různých zemí a kultur a jsou součástí sebepoznávání, sebepřijetí a sebevyjádření.

Získání zkušeností s vlastní tvorbou doprovázenou silnými zážitky z dokončení díla a jeho kladného přijetí má mimo jiné vliv na rozvoj sociálně-emocionálních dovedností, motivaci k vlastní tvůrčí činnosti (nejen umělecké), k hledání nových a originálních řešení problémů, celoživotní zájem o kulturu a umění a motivaci k aktivnímu trávení volného času a zapojení se do občanské společnosti.

Osvojení si různých uměleckých prostředků a forem povede u žáků ke kulturnímu a kultivovanému vystupování, rozvoji schopnosti vyjadřovat různým způsobem své vlastní myšlenky, postoje a názory a diskutovat o nich. Produkce a recepce umění vedou žáky také k úctě a respektu k uměleckým hodnotám a dílům a k umělecké tvorbě jako celku. Oblast Umění a kultura má jeden z největších potenciálů pozitivně ovlivňovat kulturu školy a u žáků také vztah k rodině a svému okolí.

Navrhované změny bezesbytku posílí wellbeing a činnostní učení žáků. Akcentují aktivní podíl žáka na výuce (musí být jasně deklarováno v RVP), povedou ke zlepšení sebepojetí dětí (zažívají úspěch, akceptují chybu jako součást učení), k rozvoji osobností žáků, soustředěnosti a motivaci (ve škole panuje „pohoda“). Výsledkem bude zlepšení jejich sociálních dovedností, z toho plynoucí vzájemný respekt a zlepšení celkového klimatu ve škole.

Oblast UaK v současném RVP ZV podporuje **aktivní a tvůrčí přístup ve vzdělávání** a nabízí velký prostor pro seberealizaci učitele, uplatnění jeho invence a možnost vytvoření si vlastního pojetí výuky. Očekáváme, že tyto hodnoty budou zachovány a navíc bude kurikulum srozumitelnější a nedovolí vynechat ve vzdělávání některé části vzdělávacího obsahu.

Shrnutí návrhu koncepce revize

Třetí verze *Návrhu koncepce revize oblasti UaK* obsahuje dvě varianty řešení koncepce oblasti (viz příloha k otázce č. 3 koncepční části), které jsou vzájemně odlišné. v průběhu dosavadní etapy práce tvůrčích pracovních skupin oblasti UaK nebyla nalezena shoda na podobě oblasti, skladbě vzdělávacího obsahu a představě o způsobu jeho realizace. Z tohoto důvodu je nutné rozhodnutí koncepční skupiny NPI ČR, potažmo MŠMT o tom, která z předložených variant bude lépe odpovídat celkovému pojetí RVP ZV a možnostem jeho realizaci v praxi (s přihlédnutím k zamýšlené podobě modelových ŠVP).

Variantní návrhy revize koncepce oblasti UaK (otázka č. 3 koncepční části)

Otázka č. 3 – Varianta A

Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka?

Úvod

Pro koncepci a je signifikantní zodpovědný přístup k revizi kurikula, vycházející ze školní reality a navazující na současný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Revoluční změny kurikula nevedou k žádoucí inovaci školní reality: nejsou přijímány, hrozí jejich dezinterpretace, vedou k chaosu ve školství. Státní úroveň v systému kurikulárních dokumentů má kodifikovat závazné obsahy a poskytovat oporu a hranice učitelům i ředitelům při tvorbě ŠVP. Koncepce a navazuje na současnou školní realitu, kdy hudební a výtvarná výchova jsou základními vzdělávacími obory oblasti UaK ve všech základních školách v ČR. Doplňující obory se zatím uplatňují na jedné desetině z celkového počtu⁸.

Vzdělávací oblast Umění a kultura

Vzdělávací oblast UaK vytváří pevný základ pro rozvoj nově formulované kulturní kompetence žáka ve smyslu podpory rozvoje kultivované osobnosti žáka a výchovy k péči o kulturní dědictví. v souladu s pedagogickými zásadami přiměřenosti věku a schopnostem žáků rozvíjí tvůrčí i receptivní složky komunikace s uměleckým dílem.

Vzdělávací oblast UaK je nově tvořena pěti obory, které kladou důraz na získávání zkušeností, poznatků, prožitků, dovedností a schopností v průběhu aktivního zapojení žáků do vzdělávacího procesu (tvorba, percepce, recepce, reflexe). Možnosti koexistence, případně součinnosti všech oborů UaK ve školách je třeba definovat v připravovaném dokumentu jako otevřený koncept. Ten by měl vycházet z dlouholeté zkušenosti školní praxe a nabídnout nové a inovované formy výuky včetně metodické podpory. Vzhledem k současné situaci většiny základních škol považujeme za osu výchovy a vzdělávání vzdělávací oblasti UaK hudební výchovu a výtvarnou výchovu, které vycházejí ze zkušeností škol s aplikací současného RVP a také z bohaté výzkumné a vědecké činnosti na národním i mezinárodním poli⁹.

⁸ Viz Česká školní inspekce: Podpora rozvoje žáků základních škol ve vzdělávací oblasti Umění a kultura. Tematická zpráva. 2020. Dostupné z: Česká školní inspekce – Tematická zpráva – Podpora rozvoje žáků základních škol ve vzdělávací oblasti Umění a kultura (csicr.cz)

⁹ Výzkumná činnost: Creative Connections; Images and Identity: Improving Citizenship Education through Digital Art; Horizon 2020 AMASS. Acting on the Margins: Art as Social Sculpture; ENViL; EERA/ECER; PROGRES Q17

WAGNER, Ernst, ed., SCHÖNAU, Diederik, ed. *Cadre Européen commun de référence pour la visual literacy - prototype = Common European framework of reference for visual literacy – prototype = Gemeinsamer Europäischer Referenzrahmen für Visual Literacy – Prototyp*. Münster: Waxmann, 2016. 411 stran. ISBN 978-3-8309-3428-8.

UHL SKŘIVANOVÁ, Věra. Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu aneb Umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů českých a bavorských gymnázií. Brno: Paido, 2011.

POSPÍŠIL, Aleš, ŘEPA, Karel, ŠOBÁŇOVÁ, Petra, eds. et al. *Kvalita ve výtvarné výchově*. Olomouc: Česká sekce INSEA. 2019. 314 s. ISBN 978-80-904268-7-0.

CRHA, Bedřich, JURČÍKOVÁ, Taťána, PRUDÍKOVÁ, Markéta. *Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově. Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. 2010, 6, 1, [cit. 2011-08-

Dramatická výchova, taneční a pohybová výchova a filmová a audiovizuální výchova jsou v této situaci rozvíjející obory; nově přinášejí své vlastní specifické obsahy, kterými kvalitativně obohacují oblast UaK.

Nový RVP ZV by tedy měl obsahovat základní materiály pro vedení škol, které by jim usnadnily orientaci v oblasti UaK a navazující rozhodování o aplikaci rozvíjejících oborů v ŠVP (např. modelové učební plány představující různé možnosti zařazení nových oborů do výuky bez destabilizace současné praxe).

Základní a rozvíjející obory ve vzdělávací oblasti Umění a kultura

Koncepce a naplňuje požadavek Hlavních směrů revize, které vycházejí ve svých doporučeních ze znalosti školní reality, a podporuje integraci obsahů rozvíjejících oborů¹⁰.

Výtvarná a hudební výchova představují základní obory **garantující kontinuitu vzdělávacích obsahů** v oblasti Umění a kultura **po celou dobu základní školní docházky žáka** (1.–9. ročník). Respektují harmonický vývoj žáka a jsou zárukou rovného přístupu ke vzdělávání i dostupnosti výuky. Kontinuita je nahlížena ve vztahu ke kompetenčnímu modelu RVP; postupnými kroky v souladu s rozvojem osobnosti žáka rozvíjí nejen oborové kompetence (např. kompetence tvořivosti), ale i klíčové kompetence (zejména kompetence k učení). Cílený rozvoj znalostí, dovedností a postojů žáků je kvalitativně a kvantitativně náročnější než soustředění na dílčí poznatky a jednotlivé zážitky. Oborová kontinuita je podmínkou pro naplňování metakognitivních cílů dílčích očekávaných výstupů a klíčových kompetencí. v tomto ohledu mají výtvarná a hudební výchova ověřené a propracované oborové didaktiky.

Oborovou kontinuitu (1.–9. ročník) proto garantují hudební a výtvarná výchova, obory, které mají zkušenost, výsledky v oborové didaktickém výzkumu empirické reality a zprostředkovávají výchozí komplexní znakový systém vizuální a auditivní komunikace. Tím oba obory naplňují navrhované úpravy Hlavních směrů revize, kdy „*uzlové body by měly být stanoveny s ohledem na individuální*

02]. Dostupný z WWW: <http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/vyzkum/obsah.htm>. ISSN 1803-1331.

VACHUDOVÁ, Eva. *Jak na to?: diagnostika hudebních schopností v současné škole*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2012, 151 s., il. (některé barev.), noty ; 30 cm + 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7290-586-7.

SLAVÍKOVÁ, Marie. *Hudebně pedagogický výzkum na Katedře hudební kultury FPE ZČU v letech 1992–2014*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2014, 116 stran, ilustrace; 25 cm. ISBN 978-80-261-0454-4.

KUČEROVÁ, Judita. *Lidová píseň v hudební výchově na základních a středních školách v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, 168 stran, barevné ilustrace; 21 cm. ISBN 978-80-210-9535-9.

TAYLOR, Daniela. 2021. Hravá hudební výchova aneb nechme děti tvořit. In: *Expresivita vo výchove IV*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1. vydání, s. 133–147, 15 s. 2021. ISBN 978-80-223-5265-9.

HORÁKOVÁ, Renata. Ovlivňuje hudební nadání jazykové a komunikační schopnosti a dovednosti? *Hudební výchova*, ročník 28, 2020, č. 2 – časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní.

¹⁰ Např. „*Je třeba mít na mysli i skutečnost, že přípravu na obory s nízkou časovou dotací v RUP RVP ZV (2–3 hodiny) je na fakultách připravujících učitele obtížné prosadit. Rovněž je třeba vnímat, že příprava učitelů na zcela nové studijní programy (obsahy) vyžaduje výrazně delší dobu (příprava a schválení akreditace programu, vzdělávání dostatečného množství učitelů), výraznou metodickou podporu, přípravu nových učebnic a učebních pomůcek i zajištění potřebných finančních zdrojů*“ (Tupý, 2021 in Hlavní směry revize, str. 18). Dále je třeba vypořádat následující doporučení:

„*Zařazení doplňujících vzdělávacích oborů (DVO) do RVP ZV s sebou nese několik problémů. V první řadě jde o obsahy, které jsou doporučeny, a možnost zařadit další doporučené obsahy naráží na skutečnost, že s každým dalším DVO musí dojít ke změně RVP ZV zdůvodněné opatřením ministra školství. Jednou z možností je přesunutí DVO mimo základní text RVP ZV, což by umožnilo i zařazení dalších DVO bez nutnosti měnit RVP ZV (Tupý, 2021). Druhou možností, ke které se kloníme, je obsah DVO vhodně integrovat do vzdělávacích oblastí.*“ (Hlavní směry revize, str. 19).

vývoj dětí (s odkazem na kontinuum učení) a být podpůrným nástrojem k postupnému rozvíjení žáků (s primárním zaměřením na formativní hodnocení základních gramotností a nabývání klíčových kompetencí)“ (Hlavní směry revize, str. 54). **Obsahy oborů výtvarná a hudební výchova mají zásadní význam pro komplexní harmonický rozvoj osobnosti dítěte. Jsou nepostradatelné pro orientaci v současné mediální společnosti, kde dominují vizuální a auditivní informace, a tvoří společný vzdělávací základ této oblasti.**

Navrhovaná koncepce samozřejmě předpokládá, že **žák** v průběhu školní docházky **bude mít možnost seznámit se i s uměleckými obsahy oborů rozvíjejících**: dramatické, taneční a pohybové i filmové/audiovizuální výchovy. **Obory dramatický, taneční a pohybový, filmový/audiovizuální jsou rozvíjející obory. Jejich hlavním posláním je obohatit žáka o intenzivní setkání s uměleckou tvorbou (např. v rámci společných mezioborových projektů) a nabídnout mu širší škálu výrazových možností v kontextu kreativního učení i diváckého/posлуchačského porozumění.** K tomuto účelu lze využít nabídku kulturních a paměťových institucí, například projekt „umělci do škol“ (ARTAMA) nebo „umění ven ze školních lavic“. **Obsahy oborů rozvíjejících, filmové/audiovizuální výchovy, taneční a pohybové výchovy a dramatické výchovy, které budou samostatně definovány, se smysluplně propojují s obsahy základních oborů a budou realizovány v podobě volitelných předmětů nebo projektů ukotvených ve školním kurikulu.** Dále je možné nově rozvíjet mezioborové vazby i mimo oblast UaK, které jsou již definované v rámci kurikula i stávající praxí. Projektová výuka je již součástí školní reality, má propracovanou metodiku a je přímo postavená na mezioborových vztazích.

Pojem výchova v názvu oborů vnímáme jako zásadní charakteristiku, protože odkazuje na **propracovanou didaktiku a na reflektovanou procesualnost pedagogického působení.** Jedná se o výchovu a vzdělávání jako rozvíjení každého jedince v autentickou, vnitřně integrovanou a socializovanou osobnost¹¹ v kontaktu s uměním a s jeho aktuálními podobami.

Revize versus vize

Při zavádění změn kurikula je třeba brát v potaz empirickou realitu i jistou setrvačnost ve školství. Podle výzkumů Dany Moree¹² a Tomáše Janíka¹³ lze uskutečňovat v rámci reformy vzdělávacího systému jen malé kroky, jinak bude změna pouze formální a školní realitou nebude přijata. Je nutné zabezpečit dostatečně obsahově kvalitní výuku, která eliminuje fragmentizaci a vyprázdněnost. Proto se podle aktuálních možností určené časové dotace pro oblast UaK kloníme **k exemplární a obsahové výuce**¹⁴, při zachování kontinuity u základních oborů hudební a výtvarné výchovy. Varianta a je skutečnou revizí stávajícího kurikula v souladu s hlavními cíli Strategie 2030+ a empirickou realitou současné školy. Vize rozšíření vzdělávací oblasti o tři další, rozvíjející obory může být funkční pouze při postupném zavádění rozvíjejících obsahů do školní praxe.

¹¹ Podle PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9, str. 345.

¹² MOREE, Dana. *Učitelé na vlnách transformace: kultura školy před rokem 1989 a po něm*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013. 185 s. ISBN 978-80-246-2298-9.

¹³ JANÍK, Tomáš et al. *Kvalita (ve) vzdělávání: obsahově zaměřený přístup ke zkoumání a zlepšování výuky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013. 434 s. Syntézy výzkumu vzdělávání; sv. 1. ISBN 978-80-210-6349-5 JANÍK, Tomáš. *Od reformy kurikula k produktivní kultuře vyučování a učení. Pedagogická orientace*. Brno: Československá pedagogická společnost, 2013, 23(5), 634–663. ISSN 1211-4669.

¹⁴ JANÍK, Tomáš. Rozhovor Tomášem Janíkem: o (ne)potřebnosti reformy ve vzdělávání. *Komenský: odborný časopis pro učitele základní školy*. Brno: Akademie Jana Amose Komenského, oblast Brno, 1873-, 140(4), 5–11. ISSN 0323-0449.

ŠTECH, Stanislav. Když je kurikulární reforma evidence-less. *Pedagogická orientace*. Brno: Československá pedagogická společnost, 2013, 23(5), 615–633. ISSN 1211-4669.

Výběrové zjišťování výsledků žáků 5. a 9. tříd ZŠ – závěrečná zpráva. Česká školní inspekce ČR [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2017, listopad 2017 [cit. 2023-02-21].

Hudební výchova a výtvarná výchova mají v naší zemi dlouhou tradici a rozvinutou oborovou didaktiku ověřenou v empirické realitě i vzdělávání budoucích učitelů na pedagogických fakultách. Rozvíjející obory potřebují čas na rozvinutí vysokoškolské přípravy budoucích učitelů a přípravu odborné a metodické základny pro základní vzdělávání, na které by bylo možné zodpovědně stavět výuku v 1.–9. ročníku.

Teze k realizaci

- Rozšíření oblasti UaK o doplňující vzdělávací obory: dramatická výchova, taneční a pohybová výchova a filmová/audiovizuální výchova a jejich přejmenování na obory rozvíjející.
- Specifikace oborů na základní (hudební a výtvarná výchova) a rozvíjející (divadelní výchova, taneční a pohybová výchova, filmová/audiovizuální výchova).
- Využití časové dotace disponibilních hodin (1. stupeň) a časové dotace pro povinně volitelné předměty (2. stupeň).
- Realizace projektové umělecké výuky v rámci celoškolských projektových dnů.
- Modelový návrh učebního plánu oblasti Umění a kultura RVP ZV:

Umění a kultura	Vzdělávací obor	První stupeň	Druhý stupeň
Základní obory	Hudební výchova Výtvarná výchova	12	9
Rozvíjející obory	Dramatická výchova Filmová/audiovizuální výchova Taneční a pohybová výchova	Disponibilní časová dotace	6 (povinně volitelný předmět oproti druhému cizímu jazyku)

Poznámka k učebnímu plánu:

Základní obory jsou dotovány z povinné časové dotace tak, aby byla zachována jejich kontinuita.

Rozvíjející obory na prvním stupni jsou povinně dotovány z disponibilní časové dotace podle možností a zaměření školy v minimálním rozsahu 2 hodiny. Na druhém stupni jsou rozvíjející obory součástí nabídky povinně volitelných předmětů spolu/oproti druhému cizímu jazyku v celkové dotaci 6 hodin podle možnosti a zaměření školy.

Otázka č. 3 – Varianta B

Jak se má změnit rozdělení oblastí a oborů, přiřazení oborů do oblastí, vztahy mezi obory a oblastmi a návaznosti oborů a oblastí mezi vzdělávacími stupni s ohledem na celostní rozvoj každého žáka?

Koncepci oblasti UaK pojmáme jako otevřený prostor pro budoucnost, pro posílení možností škol nalézat cesty uměleckého vzdělávání s ohledem na žáky tak, aby byl posílen rovný přístup ke vzdělávání a individuální přístup k žákům s ohledem na podmínky a specifika dané školy. Jednotlivé druhy umění, které jsou východiskem uměleckého vzdělávání, v současné době zahrnují jak tradiční, tak nově vznikající různorodé přístupy, koncepty, postupy a umělecké a kulturní projevy a žáci se s nimi v reálném životě setkávají právě v této šíři a bohatosti. Ve skutečnosti neexistuje mezi jednotlivými druhy umění hierarchie, neboť všechna umění se významně podílejí na vytváření kulturního bohatství naší země a nalézání naší vlastní identity. Každý z uměleckých druhů má svůj způsob poznávání světa a výpovědi o něm, své svébytné a nezaměnitelné vyjadřovací prostředky. Umělecké druhy hrají nezastupitelnou roli také v posilování společenské a mezikulturní komunikace.

Jednotlivé vzdělávací obory oblasti UaK mají svůj specifický význam pro rozvoj osobnosti žáka a nabízejí pro něj různé cesty. Proto navrhujeme koncipovat oblast UaK jako oblast komplexní, spoluutvářenou vzdělávacími obory **výtvarnou, hudební, dramatickou, taneční a pohybovou a filmovou/audiovizuální výchovou**. Takto pojatá oblast navazuje na multioborové pojetí „výchovy uměním“ v předškolním vzdělávání, směřuje k celostnímu pohledu na rozvoj žáka a rozšiřuje možnosti pro sebepoznání a tvůrčí seberealizaci.¹⁵

Tato koncepce vychází ze současné situace, respektuje ji, ale současně nabízí perspektivu vývoje do budoucna. Poskytuje školám východisko pro definování společného základu pro všechny žáky a současně neomezuje pestrost nabídky a modifikaci obsahů tvůrčích činností žáků s ohledem na specifika škol a individualitu žáků.

Vzdělávací oblast UaK je koncipována tak, že:

1. žák má možnost setkávat se v průběhu školní docházky se vzdělávacími obsahy výtvarné, hudební, taneční a pohybové, filmové/audiovizuální a dramatické výchovy;
2. definuje základní vzdělávací obsah oblasti UaK, jehož součástí jsou obsahy výtvarné, hudební, taneční a pohybové, filmové/audiovizuální a dramatické výchovy;
3. definuje očekávané výstupy společné pro celou vzdělávací oblast UaK v návaznosti na klíčovou kompetenci kulturní; tyto očekávané výstupy dále konkretizuje pro jednotlivé vzdělávací obsahy výtvarné, hudební, taneční a pohybové, filmové/audiovizuální a dramatické výchovy;
4. **žák má možnost získávat a rozvíjet své tvůrčí schopnosti kontinuálně v obsahových celcích odpovídajících dvěma uměleckým oborům v minimálně pětileté návaznosti;**
5. není nezbytně nutné zařazovat všechny vzdělávací obsahy oblasti UaK kontinuálně v průběhu celé školní docházky ve všech ročnících, ve stejné intenzitě a formách realizace;
6. je vytvořen **otevřený prostor jednotlivým školám** pro nalezení vlastní podoby cest uměleckého vzdělávání žáků s respektem k personálním i materiálním podmínkám školy, s respektem k její profilaci a zaměření a s respektem k potřebám žáků;
7. umožňuje propojení vzdělávacích obsahů oborů oblasti UaK ve společných krátkodobých i dlouhodobých projektech;

¹⁵ „Klíčové je ... **v neposlední řadě vytvoření podmínek umožňujících individualizaci vzdělávání ve snaze o rozvoj potenciálu všech žáků.**“ Strategie vzdělávací politiky České republiky 2030+, s 26. Dostupné na: https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf (tučně zvýraznil tvůrčí tým této varianty)

8. umožňuje různou škálu realizací – od těch, které vycházejí z tradičního modelu, až po výrazně inovativní, komplexní, multioborové;¹⁶
9. umožňuje školám postupnou implementaci změn např. tím, že bude ve většině škol zpočátku zachováno stávající tradiční zařazení zavedených vzdělávacích oborů hudební a výtvarná výchova s jednorázovými vstupy obsahů filmové/audiovizuální výchovy, taneční a pohybové výchovy a dramatické výchovy, např. formou profesionálně a odborně vedených workshopů, výukových programů, společných projektů;
10. nabízí příležitost pro spolupráci s dalšími vzdělávacími oblastmi na společných tématech a vzdělávacích projektech s využitím specifických na zážitku založených postupů a metod uměleckých oborů.¹⁷

Návrhy na zařazení současných doplňujících vzdělávacích oborů taneční a pohybová výchova, filmová/audiovizuální výchova a dramatická výchova do oblasti Umění a kultura budou vycházet:

- z již existujících a prověřených didaktik a metodik současných doplňujících oborů (obory mají už nyní vypracovaná kurikula – současné RVP ZV a ŠVP, mají svou odbornou pedagogickou literaturu, dlouhodobě rozvíjejí své metodiky a připravují své studenty a učitele v praxi na působení ve školách);
- z dobré praxe těch základních škol, které již zařadily některé z těchto oborů do svých stávajících školních vzdělávacích programů;
- ze zkušeností tradičních oborů výtvarná a hudební výchova na základních školách;
- ze zahraničních zkušeností škol v zemích, kde jsou vzdělávací obory dramatická výchova, taneční a pohybová výchova a filmová/audiovizuální výchova součástí kurikula pro základní vzdělávání;
- z metodické opory pracovišť vysokých uměleckých škol a jejich studijních programů realizovaných v oblasti vzdělávání Umění v tematickém okruhu pedagogika a didaktika uměleckých oborů formou vytváření metodických opor a poskytování dalšího vzdělávání pro pedagogy z praxe v rámci CŽV;¹⁸
- ze vznikajících metodických materiálů, které mohou pružně reagovat na proměny a potřeby praxe a na celospolečenské změny;
- ze zkušeností ze spolupráce s oblastí uměleckého vzdělávání, která je v ČR unikátní existencí široké škály aktérů (kulturní i paměťové instituce, organizace formálního a neformálního uměleckého vzdělávání); na úrovni základního vzdělávání je třeba vytvářet prostor pro jejich partnerskou spolupráci s vědomím, že **základní školství má v této síti zcela nezastupitelné místo** svým dosahem na žáky bez rozdílu sociálního a kulturního zázemí (rovný přístup ke kultuře).

¹⁶ „Každá základní škola se bude moci rozhodnout, zda využije vzorové, centrálně vypracované školní vzdělávací programy, nebo si program vypracuje za účinné podpory sama. **Tím bude dána dostatečná volnost pro školy, které jsou inovativní, případně působí ve specifických podmínkách, a zároveň bude poskytnuta podpora těm školám, které nebudou mít kapacity vytvářet vlastní ŠVP.**“

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+, s. 27 (tučně zvýraznil tvůrčí tým této varianty). Dostupné na: https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf

¹⁷ Nutnou podmínkou rozvoje celé vzdělávací oblasti je nabídka inspirativních podpurných metodických materiálů s různými variantami koncipování oblasti v praxi. Tyto materiály by měly školám nabídnout inspiraci pro tvorbu ŠVP – takových, které budou vycházet při realizaci rámce spíše z tradičního pojetí oblasti, ale i takových, které volí cesty výrazných inovací, alternativ, specifík. Školám tak bude nabídnuta možnost postupné proměny a inovace i možnost výraznějších změn vycházejících z podmínek školy, jejích cílů a potřeb jejích žáků. Koncepce je tak nastavena otevřeně jak pro školy, které budou hledat cesty postupných inovací a dílčích kroků, tak pro školy, které vytvoří inovativnější programy. Ty v případě úspěchu můžou sloužit školám jako další příklady dobré praxe.

¹⁸ Takto pojatá oblast UaK umožní iniciovat vznik specializovaných kateder či kabinetů na pedagogických fakultách, které by připravovaly učitele dalších uměleckých oborů.

Smyslem takto pojaté multioborové koncepce oblasti je poskytnout žákům širokou škálu možností porozumět umění a kultuře jako neustále se vyvíjející a proměňující skutečnosti. Takové pojetí oblasti umožní žákům ještě více než dosud poznávat rozmanitost světa v celé jeho šíři i jinými než vědeckými postupy a metodami. Rozšiřuje prostor pro seberealizaci, nalézání vlastní identity, rozpoznání a prohlubování vlastních schopností a porozumění vlastním potřebám. Vytváří prostor pro kultivaci osobnosti v nejširším slova smyslu. Potřeba intenzivního a dlouhodobého kontaktu s uměním a kulturou je jednou z cest k získávání kompetencí pro aktivní a plnohodnotný osobní, občanský a profesní život.

Národní pedagogický institut
České republiky

Senovážné nám. 872/25, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 222 122 112

e-mail: sekretariat@npi.cz

IČ: 45768455

DIČ: CZ45768455

Bankovní spojení: KB 79530011/0100